

Forpersonens årsberetning 2025 (Foreningen Andelsgaarde)

I 2025 arbejdede vi videre på de tre gårde, vi selv ejede ved året start, samt de tre samarbejdsgårde, der blev indført i 2024. Men det var ikke kun et konsolideringsår; der blev i den grad planlagt udvidelser. Dels solgte Marie B. fra Høsteriet sin forretning til Karoline, Julie og Marie, som vi holdt møder med og besluttede at fortsætte med i 2026. Dels blev det straks besluttet, at Marie B. og Andelsgaarde skulle indgå et endnu tættere samarbejde fremover, så vi i løbet af 2026 sammen finder en permanent gård i Østjylland. Og endelig arbejdede vi i 2025 tæt sammen med Bornholms Økojord A/S om en overtagelse af gården Hammersly ved Rutsker, hvilket faldt på plads, så både gården, forvalterne Nelson og Maya og over 100 aktionærer blev en del af Andelsgaarde ved årsskiftet. Dermed går vi ind i 2026 med en ny gård og i alt fem nye forvaltere.

2025 var også året, hvor vi endelig blev færdige med den store byggeproces på Lerbjerggård. Det betød, at Nanna og Christopher kunne flytte ind i stuehuset på den gård, hvor de jo har været forvaltere siden 2020. Samtidig blev renoveringen af stuehuset på Brinkholm færdiggjort, så Nikolaj og Zoe kunne flytte ned i stuen, og Uschi og Davide som nye forvaltere kunne flytte ind på 1. sal. Dermed skabte vi nye hjem til seks forvaltere i løbet af året. I 2026 flytter Sif og Andreas ind på Spaanbrogård efter en længere byggeproces, som på mange måder afslutter Andelsgaardens indledende æra med billige og, ja, faldefærdige gårde. Økonomisk betyder det, at vi står med en række gårde, som har fået øget deres værdi betragteligt, hvilket giver nogle helt andre økonomiske muligheder mht. finansiering af fremtidige jord-/gårdkøb.

I løbet af året fik vi etableret en smuk sansehave på Lerbjerggård, muliggjort af bevillinger fra Nordea-fonden og Realdania. Der er dannet en lille havegruppe, som løbende vil tage sig af vedligehold af haven. På Spaanbrogård blev der etableret glastag og -sider på Fælleshuset, som er klar til at blive taget i brug i 2026.

Andelsgaarde er i fortsat positiv udvikling med fortsat medlemsfremgang. Foreningen Andelsgaarde blev stiftet i marts 2018. Ved udgangen af 2018 havde Andelsgaarde 1.186 medlemmer, der betalte 150 kr. om året og som derved havde tilkendegivet, at de ville betale 150 kr. om måneden, når foreningen erhvervede sin første gård. Det lykkedes i juni 2019 at leje Lerbjerggård med en forkøbsret, og ved udgangen af 2019 var antallet af medlemmer 1.324. I udgangen af 2020 var antallet af medlemmer af Andelsgaarde 1.834. I 2021 nåede vi 1.991 medlemmer, i 2022 rundede vi et antal på 2.850 medlemmer, og i 2023 rundede vi 3.300 medlemmer. I 2024 kom det stemmeberettigede medlemstal op over 3.800, inkl. de overførte fra medlemskaber/andele fra Brinkholm. Væksten i Andelsgaarde viser sig også fortsat i medlemstallet, hvor vi støt bliver flere betalende medlemmer. Ved årets udgang i 2025 var vi 3.492 betalende medlemmer, hvoraf der ca. er 100, som hænger med deres kontingensbetaling. Hertil kommer der tidligere andelshavere fra Brinkholm/LandbrugsLauget og tidligere aktionærer i Bornholms Økojord m.fl.). Alt i alt over 4.000 stemmeberettigede medlemmer i Andelsgaarde.

Vores økonomi er nu baseret på en blanding af medlemmernes månedlige indbetalinger på den ene side, og støtte fra fonde og donationer fra hhv. privatpersoner og virksomheder på den anden side. Som i 2024 var de to sider næsten lige store, med lidt over 6 mio. kr. i medlemsstøtte og over 5,7 mio. kr. i bevillinger og donationer, herunder vores første større arv. Vi er således fortsat lykkedes med at fastholde to stærke indtægtsben.

Forsknings- og formidlingsprojektet 'Jordforbindelser' havde sit første hele år efter opstarten i anden halvdel af 2024. For formidlingsdelens vedkommende kulminerede det med et utroligt flot og helt udsolgt hel-dags arrangement på Brinkholm i maj. For forskningsdelens vedkommende bød året på masser af research, oplæg og deltagelse i konferencer i både ind- og udland. Det er et længerevarende projekt, og derfor vil skriftlige output i form af artikler først komme senere.

Vi har i en årrække haft en verserende klagesag hos Skat. Sagen handler om at blive godkendt i forhold til ligningsloven og er, utroligt nok, endnu ikke afsluttet. Vi havde håbet at få svar i løbet af 2025, men venter altså fortsat. Dog lykkedes det os at få foretræde for at fremlægge vores sag. Vi forventer at få svar i første halvdel af 2026.

Mod slutningen af året opgraderede vi sekretariatet, ikke mindst for at kunne prioritere kommunikationsindsatsen højere. Nogle af de tidligere deltidsstillinger er således blevet konverteret til en fuldtidsstilling, og ved årets slutning så sekretariatet således ud: En foreningsdirektør (fuld tid), en arrangementsansvarlig (fuld tid), en kommunikationsansvarlig (fuld tid), en projektmedarbejder på Jordforbindelser (30 timer om ugen), en byggestyrer (15 timer om ugen), en digital koordinator til medlems- og betalingssystem (10 timer om ugen) samt en studentermedhjælp (10 timer om ugen). Flere af stillingerne er mere eller mindre dækket af fondsbevillinger. Alt i alt ca. fem årsværk – sammen med den frivillige arbejdende bestyrelse og en masse frivillige medlemmer kører de hele vores forening. Tak til alle for en kæmpe indsats!

På folkeoplysnings- og engagements-fronten havde vi i 2025 over 160 arrangementer. Der var både arbejdsdage ('farmer fitness'), markvandring, 'farmers markets', fællesspisninger, åbent hus og foredrag. Efter vi i 2024 blev nomineret til Folkeoplysningens Pris under Dansk Folkeoplysnings Samråd søgte vi i 2025 om at blive optaget som medlem hos dem; vi får svar herom i foråret 2026. Et medlemskab vil være endnu en anerkendelse af vores arbejde og vil give adgang til en række puljer og bevillinger, så vi kan styrke arbejdet yderligere.